

37 – Τεχνικές εκμάθησης λεξιλογίου

Σκοπός: Αυτό το εργαλείο περιλαμβάνει προτάσεις για το πώς μπορείτε να βοηθήσετε τους πρόσφυγες στην εκμάθηση και χρήση καινούριου λεξιλογίου, καθώς και πώς μπορούν να προβληματιστούν γύρω από τη μάθησή τους.

Ο κάθε άνθρωπος έχει τις δικές του μαθησιακές προτιμήσεις (βλ. Εργαλείο 14 *Η πολυμορφία των ομάδων εργασίας*) και είναι σημαντικό να προτείνετε στους πρόσφυγες ποικίλες πρακτικές μάθησης της γλώσσας στόχου. Αυτό το εργαλείο παρουσιάζει μερικούς διαφορετικούς τρόπους για να αρχίσουν οι πρόσφυγες να δημιουργούν το προσωπικό τους απόθεμα νέου λεξιλογίου, ώστε να το χρησιμοποιούν για να εξασκηθούν στη χρήση καινούριων λέξεων και φράσεων.

Εκμάθηση λεξιλογίου

Υλικό

- πέντε έως δέκα λέξεις/εκφράσεις, π.χ. από την τελευταία συνάντηση/εβδομάδα/μήνα ή σχετικά με ένα συγκεκριμένο θέμα (π.χ. διατροφή, υγεία,...): καρτέλες λεξιλογίου, σημειωματάρια.
- άλλο εκπαιδευτικό υλικό, π.χ. κείμενα, σημειώσεις...
- υπόδειγμα (βλ. παρακάτω).

Σκοποί

- να αποκτήσουν οι πρόσφυγες επίγνωση του λεξιλογίου στην καινούρια γλώσσα.
- να κάνουν επανάληψη στο λεξιλόγιο.
- να οργανώσουν τις σημειώσεις τους, ώστε να τους χρησιμεύουν και εκτός μαθησιακής διαδικασίας.

Περιγραφή

Οι πρόσφυγες σημειώνουν τις καινούριες λέξεις/φράσεις και στη συνέχεια σημειώνουν με ένα ✓ με ποιο τρόπο θυμήθηκαν/χρησιμοποίησαν αυτές τις λέξεις.

Ομαδική δραστηριότητα:

- Α. Παρουσιάζετε τις λέξεις με κάποιο οπτικό μέσο, π.χ. αφίσα/εικόνες που αναγράφουν τις λέξεις ή καρτέλες στις οποίες έχετε γράψει τις λέξεις εσείς.
- Β. Κάθε φορά που οι πρόσφυγες συναντούν ή χρησιμοποιούν κάποια από αυτές, τη σημειώνουν με ένα σημάδι – αστερίσκο, προσωπάκι (*smiley*), χρωματιστή κουκίδα. Με αυτόν τον τρόπο, γίνεται εύκολα αντιληπτή η συχνότητα με την οποία χρησιμοποιούν την κάθε λέξη και η εξοικείωσή τους με αυτήν.

Επόμενα στάδια

- Επαναλάβετε τις λέξεις/φράσεις.
- Παρακινήστε τους συμμετέχοντες να χρησιμοποιούν διάφορα βοηθήματα, όπως χαρτάκια σημειώσεων, καρτέλες, ηλεκτρονικές εφαρμογές λεξιλογίου κ.λπ., για την εκμάθηση των λέξεων.
- Να θυμάστε ότι η εκμάθηση καινούριων λέξεων απαιτεί χρόνο και είναι πολύ σημαντικό να δημιουργούνται ευκαιρίες χρήσης του νέου λεξιλογίου.

Δημιουργία μιας προσωπικής λεξιλογικής συλλογής

Χρησιμοποιώντας σημειωματάριο

Με σκοπό την εκμάθηση καινούριου λεξιλογίου, πολλοί συγκεντρώνουν τις λέξεις σε κάποια λίστα ή σημειωματάριο. Είναι σημαντικό να οργανωθεί αυτή η συλλογή από την πρώτη στιγμή, καθώς ο αριθμός των καινούριων λέξεων, φράσεων και εκφράσεων αυξάνεται ταχύτατα. Επιπλέον, αυτό αποτελεί κίνητρο για τους διδασκόμενους, καθώς βλέπουν σταδιακά να μεγαλώνει η λίστα με τις λέξεις που έχουν μάθει.

Για παράδειγμα, ένα σημειωματάριο μπορεί να οργανωθεί ανά σενάριο ή θέμα ώστε να συγκεντρωθούν στην ίδια κατηγορία όλες οι λέξεις που σχετίζονται με ένα συγκεκριμένο θέμα. Η κάθε σελίδα του τετραδίου θα πρέπει να χωρίζεται σε μικρότερες στήλες ή ενότητες ώστε να μπορούν οι πρόσφυγες να προσθέτουν τυχόν συμπληρωματικά στοιχεία ανά πάσα στιγμή. Μια καλή λύση είναι ένα ντοσιέ με διάτρητα φύλλα, γιατί είναι πιο εύχρηστο και επιτρέπει την αφαίρεση σελίδων με λεξιλόγιο που έχει ήδη αφομοιωθεί, καθώς και την προσθήκη νέων για την καταγραφή καινούριου λεξιλογίου.

Παράδειγμα:

Θέμα:		
Λέξη ή φράση	Στη γλώσσα μου	Πού μπορώ να χρησιμοποιώ αυτή τη λέξη ή φράση

Χρήση πίνακα για την καταγραφή, επανάληψη και μελέτη νέου λεξιλογίου

Ακολουθεί ένας ενδεικτικός πίνακας που μπορεί να ανατυπώνεται και να προστίθεται σε ντοσιέ. Κάθε λεξιλόγιο που σχετίζεται με συγκεκριμένο σενάριο, θέμα, σκοπό κ.λπ. πρέπει να μπαίνει στο ντοσιέ, για να το βρίσκει εύκολα ο ενδιαφερόμενος. Έτσι, κάθε φορά που οι πρόσφυγες θα ανατρέχουν στον πίνακα, θα μπορούν να σημειώνουν την πρόοδό τους αναφορικά με τη χρήση του κάθε όρου, μέχρι να αρχίσουν να τον χρησιμοποιούν αυθόρμητα στην επικοινωνία τους. Στο ακόλουθο παράδειγμα, σημειώνονται ένα ή περισσότερα σύμβολα (✓) για να αποτυπωθεί αυτή η σταδιακή διαδικασία μάθησης. Κάθε φορά που οι πρόσφυγες συναντούν τις ίδιες λέξεις, σημειώνουν το σύμβολο, για να δείξουν σε ποια περίπτωση χρησιμοποιήθηκε το συγκεκριμένο λεξιλόγιο και αν κατάφεραν να το θυμηθούν ή να το χρησιμοποιήσουν.

Σημειώστε το κατάλληλο σύμβολο (✓ ή ✓✓ ή ✓✓✓ κ.λπ.) ή σημειώστε την ημερομηνία/ενοσιολογικό πλαίσιο.

Λέξη/έκφραση	Την αναγνώρισα σε συνομιλία, τηλεοπτική εκπομπή, SMS, πινακίδα, ...	Θυμήθηκα τη σημασία της χωρίς κανένα βοήθημα, (καρτέλα λεξιλογίου, σημειώσεις κ.λπ.)	Θυμήθηκα πώς λέγεται αυτό στην ξένη γλώσσα*	Τη χρησιμοποίησα: προφορικά/γραπτά*	
Καλημέρα!	✓✓	✓✓✓✓	✓✓	✓	
Δρομολόγια.	✓✓	✓✓	δεν το χρειάζομαι	δεν το χρειάζομαι	
Λεωφορείο.	✓				
Εισιτήριο.	✓				

* πιθανόν να μην απαιτείται για κάποιες εκφράσεις.

Χρησιμοποιώντας καρτέλες λεξιλογίου

Αρκετοί μαθητές χρησιμοποιούν αυτές τις καρτέλες για να θυμούνται τις καινούριες λέξεις και πληροφορίες. Μπορείτε να φτιάξετε καρτέλες ευρετηρίου ή απλές καρτέλες με χοντρό χαρτόνι. Το ακόλουθο παράδειγμα δείχνει πώς μπορούν οι πρόσφυγες να χρησιμοποιούν τις καρτέλες για τη σταδιακή καταχώριση του λεξιλογίου που μαθαίνουν.

Μέθοδος

Σε κάθε καρτέλα, γράφεται μία μόνο λέξη ή έκφραση.

Η πίσω όψη της καρτέλας χρησιμοποιείται για τη μετάφρασή της λέξης/έκφρασης σε κάποια άλλη γλώσσα/ες, ανάλογα με την περίπτωση.

Οι πρόσφυγες μπορούν να σχηματίσουν μικρά ορθογώνια ή τετράγωνα κουτάκια στο επάνω μέρος της κάθε καρτέλας και να τα χρησιμοποιήσουν ως εξής:

1. Να τσεκάρουν το πρώτο κουτάκι την πρώτη φορά που αναγνωρίζουν τη λέξη (σε συνομιλία, σε κείμενο, σε πινακίδα...).
2. Να τσεκάρουν το δεύτερο κουτάκι κάθε φορά που θυμούνται τη σημασία της λέξης, ανεξάρτητα από τα συμφραζόμενα (δηλ. κοιτώντας μόνο μια καρτέλα λεξιλογίου).
3. Να τσεκάρουν το τρίτο κουτάκι κάθε φορά που καταφέρνουν να θυμηθούν τη λέξη χωρίς να κοιτάξουν την καρτέλα*.
4. Να τσεκάρουν το τέταρτο κουτάκι κάθε φορά που χρησιμοποιούν τη λέξη ή τη φράση στο γραπτό ή στον προφορικό λόγο*.
5. Να τσεκάρουν το κουτάκι με το εικονίδιο 😊 όταν νιώσουν ότι γνωρίζουν και μπορούν πια να χρησιμοποιούν αυτή τη λέξη/έκφραση.

Μπορείτε να τυπώσετε το προτεινόμενο υπόδειγμα ή να φτιάξετε δικές σας καρτέλες.

* πιθανόν να μην απαιτείται για κάποιες εκφράσεις.

Παράδειγμα:

Ας υποθέσουμε ότι ένας πρόσφυγας ακολουθεί μια θεραπευτική αγωγή. Είναι πολύ εξοικειωμένος με τη λέξη «γιατρός» και την αναγνωρίζει εύκολα όταν την ακούει

Επίσης έχει μάθει τη λέξη «ιατρική συνταγή» αλλά δυσκολεύεται να τη θυμηθεί. Μπορεί να την αναγνωρίζει όταν την αναφέρει κάποιος γιατρός ή νοσοκόμα που του δίνει μια συνταγή.

Γνωρίζει τη λέξη «φαρμακείο» επειδή μοιάζει με τον αντίστοιχο όρο που χρησιμοποιείται στην πατρίδα του.

✓	✓	✓		☺	✓				☺	✓	✓	✓	✓	✓
γιατρός					ιατρική συνταγή					φαρμακείο				
				☺					☺					☺
				☺					☺					☺